

26. výroční konference Evropské asociace institucí vysokého školství (EURASHE) v Bělehradě 2016

Evropská asociace institucí vysokého školství (EURASHE) je jedním nejvýznamnějších hráčů na poli vysokoškolské politiky v Evropě. Zastupuje vysokoškolské instituce, které poskytují profesní vzdělání, a jejími členy jsou také národní asociace těchto škol. Představuje tak zásadního partnera v rámci Boloňského procesu, kde spolu s Evropskou asociací pro zajišťování kvality ve vysokém školství (ENQA), Evropskou studentskou unií (ESU) a Evropskou asociací univerzit (EUA) tvoří tzv. skupinu E4, která hraje klíčovou roli při vyjednávání v rámci Bologna Follow-Up Group (BFUG). Již od roku 2001 tak významným způsobem ovlivňuje evropskou vysokoškolskou politiku prostřednictvím jednání, připomínek, názorových pozic a podkladových materiálů.

Výroční konference této organizace představují každoročně její největší akci vedle seminářů, pracovních jednání a projektových setkání, kterých sekretariát asociace ročně zorganizuje až tři desítky. Téma letošní konference, která se konala 21.–22. 4. 2016 v srbském Bělehradě, znělo „Centra spolupráce usilující o excelenci: Profesní vysoké školství a svět práce“. Konference tak měla obsáhnout řadu otázek, které se týkají toho, jaký přínos může mít profesní vysoké

školství ve spolupráci s aktéry pracovního trhu. Téma bylo rozčleněno do tří oblastí: zaměstnatelnost, regionální rozvoj a inovace. V prvním případě bylo cílem diskutovat způsoby možné spolupráce a indikátory, které mohou přispět k lepší zaměstnatelnosti absolventů škol. Druhá oblast zahrnovala příklady dobré praxe, které ukazují, jak se pomocí spolupráce institucí profesního vzdělávání s byznysem a lokálními a regionálními samosprávami dá nastartovat regionální rozvoj. Konečně třetí podtéma zahrnovalo roli těchto vysokých škol v inovačních systémech, a to jak na regionální, tak na národní a mezinárodní úrovni.

Každá ze tří oblastí měla na konferenci vlastní sekci s vlastním hlavním řečníkem, sekce byly doplněny úvodní částí s uvítacími projevy a úvodní přednáškou a závěrečnou interaktivní panelovou debatou. Program konference tak byl kombinací plenárních jednání v hlavním zasedacím sále bělehradského Paláce Srbska a paralelních pracovních skupin v okolních menších zasedacích místnostech, což vytvářelo produktivní dynamiku a udržovalo pozornost účastníků a současně jim to umožňovalo vztáhnout jednotlivé konkrétní problémy k celkovému tématu konference. Nutno podotknout, že hlavní sál bývalého Paláce Jugoslávie, v němž zasedal ještě Josip Broz Tito s představiteli jednotlivých svazových republik, není pro větší konferenční příležitosti příliš vhodný.

ZPRÁVY

Naopak menší sály, kde dříve jednaly zastupitelské sbory svazových republik, se ukázaly jako vhodnější pro workshopy a jednání založené více na interakci. Celkově je nutné konstatovat, že obrovská budova Paláce, který dnes provozuje srbská vláda, byla sice velice reprezentativním prostředím, ale mnozí účastníci by možná ocenili komornější atmosféru, která by umožnila méně formální způsoby komunikace.

Úvodní sekce podtrhla význam celé akce tím, že se jí zúčastnili zástupci spolupřátel organizací, a to hlavní sekretář EURASHE Johan Cloet, srbský ministr školství, vědy a technologického vývoje Srđan Verbić, šéfka vyjednávacího týmu o srbském přistoupení k EU Tanja Mišćević, předseda srbské asociace profesních vysokých škol Branko Savić a v neposlední řadě samotný předseda EURASHE Stéphane Lauwick. Úvodní přednášku přednesl zástupce ředitele Generálního ředitelství Evropské komise pro vzdělávání a kulturu Jens Nyman Christensen, který zdůraznil důležitost komunity profesního vzdělávání pro další vývoj evropské vysokoškolské politiky.

První sekce byla, jak již bylo zmíněno, věnována klíčovému problému vztahu profesního vysokého školství ke světu práce, a to zaměstnatelnosti absolventů. V úvodní hlavní přednášce se profesor ekonomie z německé Duální vysoké školy Badenska-Württemberska Michael

Nagel věnoval zkušenostem z německého duálního systému profesního vzdělávání, který umožňuje ve výuce zcela zásadně propojit teorii a praxi. Jednotlivé pracovní sekce byly pak zaměřeny na zaměstnatelnost absolventů ve Velké Británii, na zaměstnávání absolventů ekonomických oborů ve start-upech ve Finsku a na zkušenosti s výukou v pracovním prostředí firem v Irsku. V následné obecné debatě vystoupili vedoucí pracovníci několika profesních škol z celé Evropy, kteří se snažili poukázat na klíčové výhody a rizika spolupráce vysokoškolských institucí se zaměstnavateli.

Druhý den konference byl zahájen druhou sekcí věnovanou regionálnímu rozvoji. Jednání zahájil přesvědčivým shrnutím problematiky a položením několika provokativních otázek Paul Benneworth z holandského Centra pro studium vysokoškolské politiky (CHEPS) Univerzity v Twente. Jednotlivé pracovní skupiny se potom věnovaly organizačnímu zázemí pro spolupráci vysokých škol a podniků na příkladu z Irska, podpoře podnikavosti ve výuce v případě jedné belgické profesní vysoké školy a problémům ve spolupráci s podnikovým sektorem v Rakousku. K této části bylo také připojeno pracovní jednání v srbsčině, kterou navštívila nemalá část účastníků pocházejících právě ze srbských vysokých škol a která byla zaměřena na regionální spolupráci v oblasti západního Balkánu.

Konečně třetí odpolední sekce s lakonickým názvem „Inovace“

zahájila Victoria Galán-Muros s přednáškou obecně shrnující problematiku inovační politiky a spolupráce s byznysem. Tématy jednotlivých skupin bylo hodnocení vědy a inovací v mezinárodní a národní perspektivě (vedené autorem této zprávy), prezentace projektu HEInnovate, jež podporuje Evropská komise, a interaktivní seminář o kreativitě v inovacích. I k této sekci byla připojena část pro srbskojazyčné účastníky, a to o inovacích jako novém úkolu vysokoškolských institucí na Balkáně.

Závěrečná panelová diskuse byla organizována zajímavým a neotřelým způsobem. Pořadatelé si připravili několik tvrzení ohledně spolupráce profesního vysokého školství a světa práce a vyzvali jak panelisty, tak všechny účastníky jednání k buď potvrzujícím reakcím, nebo reakcím nesouhlasným, k čemuž měli využít připravené červené a zelené karty. V debatě tak byly zastoupeny relativně rovnoměrně jak názory nesouhlasné, tak souhlasné, což bylo cílem moderátorů.

Mohu-li osobně zhodnotit obsah konference, musím vyzvednout dva paradoxy, které se během ní opakovaně ukazovaly. Za prvé je zřejmé, že úkol profesního vysokého školství je především v přípravě studentů na profesní pracovní život. Na druhou stranu je ale dnes také jasné, že dnešní absolventi v drtivé většině během svého života u jedné profese nezůstávají. Na jakou profesi tedy má tento typ vzdělávání připravovat? To je

určitě první výzva, které budou muset do budoucnosti instituce profesního vzdělávání čelit. Za druhé se ukazuje, že ani tyto školy se nevyhnou všeobecné honbě za tzv. excelencí. Současně je tento dnes až nadužívaný pojem spojován téměř výhradě s excelentními výsledky výzkumu, prestižními světovými žebříčky vysokých škol a hvězdami světové vědy. Jaké bude místo škol, které se zaměřují především na přípravu studentů a případně na inovační aktivity v regionu, je druhou velkou výzvou v dnešním globálním světě.

Na závěr si dovoluji ještě třetí poněkud osobnější paradox. Výsledkem letošní valné hromady EURASHE bylo mimo jiné jmenování dlouholetého viceprezidenta této organizace a letitého předsedy Sdružení profesního terciárního vzdělávání v ČR Michala Karpíška generálním sekretářem EURASHE, což pro něj znamená organizaci a koordinaci veškerých aktivit sekretariátu asociace sídlícího v Bruselu. Pro Českou Republiku to je jistě významné zastoupení v klíčové evropské vysokoškolské asociaci. Není si však možné nevšimnout, že to přichází v době, kdy je sektor profesního terciárního vzdělávání (především VOŠ) v České republice zcela mimo zorné pole vysokoškolské politiky, a ani nejbližší vyhlídky neslibují zlepšení postavení tohoto často opomíjeného sektoru.

Karel Šima